UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Regvlis Ivris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62915

Visual Library

involvere, & à religionis ingreſſu multorum corda ſubtrahere: talium detrahentium vitanda perverſitas cogit nos viam ipſis ad prædicta præcludere, & certum procedendi modum hanc conſtitutionem legentibus præfinire. Itaque ſub pœna excommunicationis & privationis officii ac beneficii diſtrictè præcipimus, ut præſens conſtitutio, cùm ipſam legi contigerit, ſicut prolata eſt, ſic fideliter exponatur ad literam: concordantiæ, contrarietates, ſeu diverſæ vel adverſæ opiniones à lectorib⁹, ſeu expoſitoribus nullatenus inducantur. Super ipſa conſtitutione gloſſæ non fiant (niſi forſan, per quas verbum vel verbi ſenſus, ſeu conſtructio, vel ipſa conſtructio quaſi grammaticaliter ad literam vel intelligibilius exponatur.) Nec intellectus ipſius per legentem depravetur in aliquo, ſeu diſtorqueatur ad aliud, quàm litera ipſa ſonat. Et ne ſecundùm prædicta contra detractores hujuſmodi oporteat ulterius laborare, univerſis ac ſingulis cujuſcunque præeminentiæ, conditionis, aut ſtatus diſtrictè præcipimus, ne contra prædictam regulam & ſtatum fratrum prædictorum, ſeu contra præmiſſa per nos ſtatuta, ordinata, conceſſa, diſpoſita, decreta, declarata, ſuppleta, approbata, & etiam confirmata, dogmatizent, ſcribant, determinent, prædicent, ſeu pravè loquantur publicè vel occultè. Sed ſi quid penes aliquem in his ambiguitatis emerſerit, ad culmen prædictæ ſedis Apoſtolicæ deducatur, ut ex auctoritate Apoſtolica ſua in hoc manifeſtetur intentio: cui ſoli conceſſum eſt in his ſtatuta condere, & edita declarare. Gloſſantes verò in ſcriptis conſtitutionem ipſam aliter, quàm eo modo, quem diximus: Doctores verò inſuper & lectores, dum docent in publico, ex certa ſcientia & deliberatè intellectum conſtitutionis hujuſmodi depravantes, facientes quoque commentum, ſcripturas, ſeu libellos, ac ex certa ſcientia & deliberatè determinantes in ſcholis, ſeu prædicantes contra prædicta, vel aliqua ſeu aliquod prædictorum (non obſtantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, aut literis Apoſtolicis, quibuſcunque dignitatibus, perſonis, ordinibus, aut locis religioſis vel ſecularibus generaliter vel ſingulariter ſub quacunque forma vel expreſſione verborum conceſſis, quæ nolumus aliquibus in præmiſſis quomodolibet ſuffragari) excommunicationis ſententiæ, quam nunc in ipſos proferimus, ſe noverint ſubjacere: à qua per neminem niſi per Romanum Pontificem poſſint abſolvi *a*. Inſuper tam iſtos, contra quos per nos excommunicationis eſt prolata ſententia, quàm alios (ſi qui fuerint) contra præmiſſa vel eorum aliquod venientes, ad ſedis memoratæ volumus deduci notitiam: ut quos proviſus modus æquitatis non arcet à vetitis, compeſcat rigor Apoſtolicæ ultionis. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ordinationis, conceſſionis, & diſpoſitionis, ſuppletionis, approbationis, confirmationis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Siriani XVIII. Calendas Septembris, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

CAP. IV.

Exemptis cellis alicujus monaſterii, quid appellatio cellæ ſignificet, hic oſtendit. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

PRivilegium monaſterio tuo conceſſum, ut monachi ſive fratres in cellis ad monaſterium ipſum ſpectantibus habitantes, ab alio, quàm à Papa, vel ejus legato excommunicari, aut ſuſpendi, vel ipſæ cellæ interdicto ſupponi non poſſint: non fratres in prioratibus, eccleſiis, ſeu capellis ejuſdem monaſterii commorantes, aut ipſos prioratus, eccleſias vel capellas ab ordinariorum juriſdictione in aliquo, ſed reſidentes tantùm in cellis, & cellas ipſas (hoc eſt loca ſecreta & ſolitaria, quæ ab hominum ſeparata convictu ſunt, ad contemplandum & Deo vacandum ſpecialiter deputata) defendat.

a *In iſto ver. nota. quòd Papa poteſt ſibi rebellantes excommunicare, & ultrà adhuc aliter punire. Pont.*

CAP. V.

Privilegiato aliquo, ut poſſit conferre beneficia clericorum ſuorum, quid appellatio clericorum ſuorum deſignet, oſtendit. Ioan. And.

Idem.

SIcut nobis ſignificare curaſti, tibi gratioſè conceſſimus, ut beneficia clericorum tuorum cedentium vel decedentium poſſis conferre: quodque iidem clerici præbendarum ſuarum fructus percipiant, ac ſi in ſuis eccleſiis perſonaliter reſiderent. Verùm quia dubitas, qui clericorum tuorum appellatione debeant contineri: Brevi reſpondemus oraculo; quòd illos in his & ſimilibus caſibus tuos volumus intelligi clericos, qui per te non quæſiti propterea, vel recepti, ſine fraude & fictione qualibet verè tui clerici familiares exiſtunt; & in tuis expenſis continuè domeſtici commenſales. Etiam *a* ſi quos ex illis aliquando pro tuis gerendis negotiis abeſſe contingat.

DE REGVLIS IVRIS.

Bonifacius VIII. *b*

Regula. I.

BEneficium eccleſiaſticum non poteſt licitè ſine inſtitutione canonica obtineri.

Idem. Regula II.

Poſſeſſor malæ fidei ullo tempore non præſcribit.

Idem. Reg. III.

Sine poſſeſſione præſcriptio non procedit.

Idem. Reg. IV.

Peccatum *c* non dimittitur, niſi reſtituatur ablatum.

Idem. Reg. V.

Peccati venia non datur niſi correcto.

Idem. Reg. VI.

Nemo poteſt ad impoſſibile obligari.

Idem. Reg. VII.

Privilegium perſonale perſonam ſequitur, & extinguitur cum perſona.

Idem. Reg. VIII.

Semel malus, ſemper præſumitur eſſe malus.

Idem. Reg. IX.

Ratum *d* quis habere non poteſt, quod ipſius nomine non eſt geſtum.

Idem. Reg. X.

Ratihabitionem retrotrahi, & mandato non eſt dubium comparari.

Idem. Reg. XI.

Cùm ſunt partium jura obſcura, reo favendum eſt potius, quàm actori.

Idem. Reg. XII.

In judiciis non eſt acceptio perſonarum habenda.

Idem. Reg. XIII.

Ignorantia facti, non juris, excuſat.

Idem. Reg. XIV.

Cùm quis in jus ſuccedit alterius, juſtam ignorantiæ cauſam cenſetur habere.

Idem. Reg. XV.

Odia reſtringi, & favores convenit ampliari.

a *Aliàs, ita: etiamſi ex illis aliquos aliquandò, &c.* b *aliàs, ita: idem.* c *Ex B. Auguſt. epiſt. 54. ad Macedonium rejert. Ivo in decreto part. 13. c. 4. & part. 15. & 21.* d *Vide Ruin. conſil. 27. l. 4. & conſil. 129. eod. lib.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Idem. Regula XVI.

Decet conceſſum à principe beneficium eſſe manſurum.

Idem. Reg. XVII.

Indultum à jure beneficium, non eſt alicui auferendum.

Idem. Reg. XVIII.

Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non ſubſiſtit.

Idem. Reg. XIX.

Non eſt ſine culpa, qui rei, quæ ad eum non pertinet, ſe immiſcet.

Idem. Reg. XX.

Nullus pluribus uti defenſionibus prohibetur.

Idem. Reg. XXI.

Quod ſemel placuit, amplius diſplicere non poteſt.

Idem. Reg. XXII.

Non debet aliquis alterius odio prægravari.

Idem. Reg. XXIII.

Sine culpa, niſi ſubſit cauſa, non eſt aliquis puniendus.

Idem. Reg. XXIV.

Quod quis mandato facit judicis, dolo facere non videtur: cùm habeat parêre neceſſe.

Idem. Reg. XXV.

Mora ſua cuilibet eſt nociva.

Idem. Reg. XXVI.

Ea, quæ fiunt à judice, ſi ad ejus non ſpectant officium, viribus non ſubſiſtunt.

Idem. Reg. XXVII.

Scienti & conſentienti non fit injuria, neque dolus.

Idem. Reg. XXVIII.

Quæ à jure communi exorbitant, nequaquam ad conſequentiam ſunt trahenda.

Idem. Reg. XXIX.

Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.

Idem. Reg. XXX.

In obſcuris minimum eſt ſequendum.

Idem. Reg. XXXI.

Eum, qui certus eſt, certiorari ulterius non oportet.

Idem. Reg. XXXII.

Non licet actori, quod reo licitum non exiſtit.

Idem. Reg. XXXIII.

Mutare conſilium quis non poteſt, in alterius detrimentum.

Idem. Reg. XXXIV.

Generi per ſpeciem derogatur.

Idem. Reg. XXXV.

Plus ſemper in ſe continet, quod eſt minus.

Idem. Reg. XXXVI.

Pro poſſeſſore habetur, qui dolo deſiit poſſidere.

Idem. Reg. XXXVII.

Vtile non debet per inutile vitiari.

Idem. Reg. XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum conſequi, quod niſus extitit impugnare.

Idem. Reg. XXXIX.

Cum quid prohibetur, prohibentur omnia, quæ ſequuntur ex illo.

Idem. Reg. XL.

Pluralis locutio duorum numero eſt contenta.

Idem. Reg. XLI.

Imputari non debet ei, per quem non ſtat, ſi non faciat, quod per eum fuerat faciendum.

Idem. Reg. XLII.

Acceſſorium naturam ſequi congruit principalis.

Idem. Reg. XLIII.

Qui tacet, conſentire videtur.

Idem. Reg. XLIV.

Is, qui tacet, non fatetur: ſed nec utique negare videtur.

Idem. Regula XLV.

Inſpicimus in obſcuris, quod eſt veriſimilius, vel quod plerunque fieri conſuevit.

Idem. Reg. XLVI.

Is, qui in jus ſuccedit alterius, eo jure, quo ille, uti debebit.

Idem. Reg. XLVII.

Præſumitur ignorantia, ubi ſcientia non probatur.

Idem. Reg. XLVIII.

Locupletari non debet aliquis, cum alterius injuria vel jactura.

Idem. Reg. XLIX.

In pœnis benignior eſt interpretatio facienda.

Idem. Reg. L.

Actus legitimi conditionem non recipiunt neque diem.

Idem. Reg. LI.

Semel Deo dicatum, non eſt ad uſus humanos ulterius transferendum.

Idem. a Reg. LII.

Non præſtat impedimentum, quod de jure non ſortitur effectum.

Idem. Reg. LIII.

Cui licet quod eſt plus, licet utique quod eſt minus.

Idem. Reg. LIV.

Qui prior eſt tempore, potior eſt jure.

Idem. Reg. LV.

Qui ſentit onus, ſentire debet commodum, & e contra.

Idem. Reg. LVI.

In re communi potior eſt conditio prohibentis.

Idem. b Reg. LVII.

Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, eſt interpretatio facienda.

Idem. c Reg. LVIII.

Non eſt obligatorium, contra bonos mores præſtitum juramentum.

Idem. Reg. LIX.

Dolo facit, qui petit, quod reſtituere oportet eundem.

Idem. Reg. LX.

Non eſt in mora, qui poteſt exceptione legitima ſe tueri.

Idem. Reg. LXI.

Quod ob gratiam alicujus conceditur, non eſt in ejus diſpendium retorquendum.

Idem. Reg. LXII.

Nullus ex concilio, dummodo fraudulentum non fuerit, obligatur.

Idem. Reg. LXIII.

Exceptionem objiciens, non videtur de intentione adverſarii confiteri.

Idem. Reg. LXIV.

Quæ contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi.

Idem. Reg. LXV.

In d pari delicto vel cauſa, potior eſt conditio poſſidentis.

Idem. Reg. LXVI.

Cùm non ſtat per eum ad quem pertinet, quo minus conditio impleatur, haberi debet perinde, ac ſi impleta fuiſſet.

Idem. Reg. LXVII.

Quod alicui ſuo non licet nomine, nec alieno licebit.

---

a *Per hanc regulam dicunt Phil. Ioan. And. non ſolù ſponſalia per matrimonium ob conſanguinitatem reſolutum & ſolùta regula in iis quibus tacita voluntas ſufficit. de leg. 1. plane. in pri. Aug. Feb. §. poſteriori. quibus modis in form* b *Vide c. cum dilectus. de conſuet.* c *Vide B. Thom. 2. 2. q. 89. art. 7.* d *D commodo poſſeſſionis, vide Doctor. in l. quoties. C. de rei vind.*

Idem

Idem. Regula LXVIII.

Poteſt quis per alium, quod poteſt facere per ſeipſum.

Idem. Reg.LXIX.

In *a* malis promiſſis fidem non expedit obſervari.

Idem. Reg.LXX.

In alternativés electoris *b* eſt electio, & ſufficit alterum adimpleri.

Idem. Reg.LXXI.

Qui ad agendum admittitur, eſt ad excipiendum multò magis admittendus.

Idem. Reg.LXXII.

Qui facit per alium, eſt perinde, ac ſi faciat per ſeipſum.

Idem. Reg.LXXIII.

Factum legitimè retractari non debet, licet caſus poſtea eveniat, à quo non potuit inchoari.

Idem. Reg.LXXIV.

Quod alicui gratioſè conceditur, trahi non debet aliis in exemplum.

Idem. Reg.LXXV.

Fruſtrà ſibi fidem quis poſtulat ab eo ſervari, cùm fidem à ſe præſtitam ſervare recuſat.

Idem. Reg.LXXVI.

Delictum *c* perſonæ, non debet in detrimentum eccleſiæ redundare.

Idem. Reg. LXXVII.

Rationi congruit, ut ſuccedat in onere, qui ſubſtituitur in honore.

a *Vid. B. Th. 2. 2. q. 29. art. 7. & Turrecrema. in c. ſi aliquid. 22. q. 4.* b *In omnibus antiq. cod. legitur, debitoris.* c *Vide gloſſ. in c. de dilat. gloſſ. in c. placuit. 26. q. 3. Innoc. in c. cum dilectus. de ord. cognitionum. Ant. de Butrio in c. 1. de dolo & contum. & Doctor. in l. jubemus. C. de ſacroſ. eccl.*

Idem. Reg.LXXVIII.

In argumentum trahi nequeunt, quæ propter neceſſitatem aliquando ſunt conceſſa.

Idem. Reg.LXXIX.

Nemo poteſt plus juris transferre in alium, quàm ſibi competere dignoſcatur.

Idem. Reg.LXXX.

In toto partem non eſt dubium contineri.

Idem. Reg.LXXXI.

In generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conceſſurus.

Idem. Reg.LXXXII.

Qui contra jura mercatur, bonam fidem præſumitur non habere.

Idem. Reg.LXXXIII.

Bona fides non patitur, ut ſemel exactum iterum exigatur.

Idem. Reg.LXXXIV.

Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti.

Idem. Reg,LXXXV.

Contractus *a* ex conventione legem accipere dignoſcuntur.

Idem. Reg. LXXXVI.

Damnum, quod quis ſua culpa ſentit, ſibi debet, non aliis *b* imputare.

Idem. Reg.LXXXVII.

Infamibus portæ non pateant dignitatum.

Idem. Reg.LXXXVIII.

Certum eſt, quòd is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem.

Data Romæ apud ſanctum Petrum, V. nonas Martii, Pontificatus noſtri anno quarto.

a *Nota quòd conventio partium legem inducit, quæ in contractibus ſervanda eſt. Philip.* b *al. alii.*

F I N I S.